

บทที่ 11

สัญญาประกันชีวิต

ลักษณะของสัญญาประกันชีวิต

สัญญาประกันชีวิต คือ สัญญาซึ่งบริษัทผู้รับประกันตกลงจะใช้เงินจำนวนหนึ่งให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่าผู้เอาประกันหรือผู้รับประโยชน์ หรือผู้สืบสิทธิของเขา โดยมีเงื่อนไขว่าผู้เอาประกันชีวิตหรือผู้ถูกเอาประกันชีวิตได้ตายภายในเวลา หรือมีชีวิตอยู่จนถึงเวลาอันได้กำหนดไว้ และผู้เอาประกันชีวิตได้ตกลงจะส่งเงินซึ่งเรียกว่าเบี้ยประกันภัยให้กับบริษัทผู้รับประกันชีวิตภายในเวลาที่กำหนด

ประกันชีวิต

ตาย

สูญเสียชีวิต

อวัยวะ

เจ็บป่วย

พิการ

เกษรา

มาตรา 889 “ในสัญญาประกันชีวิตนั้น การใช้เงิน
ย่อมอาศัยความทรงชีพหรือมรณะของบุคคลหนึ่ง”

เงื่อนไขการใช้เงินมี 3 กรณี

- 1) การใช้เงินโดยอาศัยความทรงชีพของผู้ถูกเอา
ประกันชีวิต
- 2) การใช้เงินโดยอาศัยความมรณะของผู้ถูกเอา
ประกันชีวิต
- 3) ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ เป็นสัญญา
สำเร็จรูป

สัญญาประกันอุบัติเหตุเป็นสัญญาประกันชีวิตหรือประกันวินาศภัย ?

ฉ 1769/2521 สัญญาประกันอุบัติเหตุ
ระหว่างเดินทาง โดยเครื่องบิน

- **สัญญาประกันอุบัติเหตุ** เช่น ในกรณีอุบัติเหตุจ่ายค่ารักษาพยาบาลตามรายจ่ายที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 10,000 บาทต่อครั้ง
- **ฎ 2572/ 2525** สัญญาประกันอุบัติเหตุส่วนบุคคล (การประกันภัยที่ให้ ความคุ้มครองบุคคลในการสูญเสียชีวิต สูญเสียอวัยวะหรือการทุพพลภาพอื่นใด ซึ่งเกิดขึ้นจากอุบัติเหตุ) ส่วนข้อสัญญาคุ้มครองกรณีเสียชีวิตถึงชีวิต เข้าลักษณะประกันชีวิต
- **Insurance of Persons** วัตถุประสงค์เอาประกันภัยเป็นชีวิต ร่างกาย อวัยวะ สุขภาพ แม้จะไม่มีเงื่อนไขถึงตายก็เป็นประกันชีวิต จัดเป็นการประกันภัยประเภทกำหนดจำนวนเงินแน่นอน

ในทางปฏิบัติปัจจุบัน ผู้รับประกันภัยจะออกกรมธรรม์ประกันอุบัติเหตุ ควบคู่ประกันชีวิต และศาลฎีกายอมบังคับให้ผู้รับประกันต้องชดใช้เงิน ให้แก่ผู้เอาประกันตามสัญญา

- **ฎ2383/2539** โจทก์ได้ทำสัญญาประกันชีวิตและสัญญาพิเศษกับจำเลย ระหว่างอายุสัญญา โจทก์ประสบอุบัติเหตุ ประสาทหูเสียทั้งสองข้าง ไม่ได้ยินเสียงใดๆ โจทก์มีอาชีพรับจ้างซ่อมและจำหน่ายอะไหล่ รถจักรยานยนต์ โจทก์จึงหย่อนความสามารถที่จะประกอบกิจการงาน ตามปกติโดยสิ้นเชิงตลอดไป ถือได้ว่าโจทก์ทุพพลภาพถาวรสิ้นเชิงตาม สัญญาพิเศษเพิ่มเติมแล้ว
- **ทุพพลภาพถาวร** - การสูญเสียสมรรถภาพในการทำงานโดยถาวร ไม่ว่าจะ เป็นร่างกายส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมด

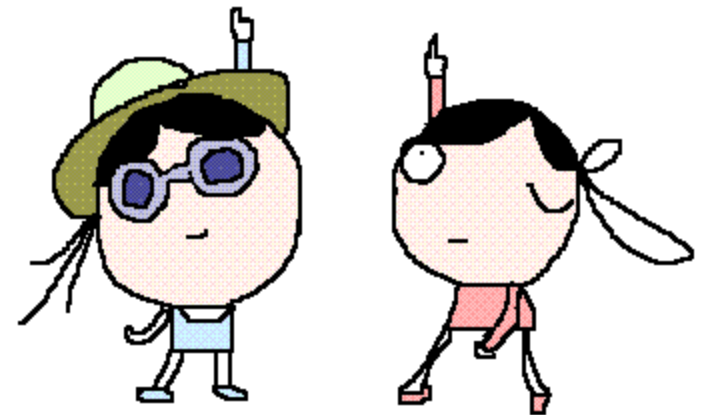
ฌาปนกิจสงเคราะห์เป็นประเภทหนึ่งของการประกันชีวิตหรือไม่

- ฎ 2218/2516 สัญญาซึ่งมีข้อตกลงทางสมาคมจะจ่ายเงินให้แก่ทายาทของสมาชิกเมื่อสมาชิกตาย ฝ่ายสมาชิกก็ตกลงจะส่งเงินฝากสงเคราะห์ฌาปนกิจให้แก่สมาคม โดยวิธีการปฏิบัติประจวบเกี่ยวกับการส่งเบี้ยประกันเพื่อประกันชีวิตไว้กับสมาคมเช่นนี้ สัญญาดังกล่าวเข้าลักษณะสัญญาประกันชีวิต การประกอบธุรกิจสมาคมจึงเป็นการฝ่าฝืน พ.ร.บ. ประกันชีวิต พ.ศ. 2510 มาตรา 12 (เดิม)

ส่วนที่เสียในการประกันชีวิต

- ตนเอง
- สามีภรรยา
- บิดา มารดาและบุตร
- คู่หมั้น
- ลูกจ้าง-นายจ้าง
- เจ้าหนี้-ลูกหนี้
- ญาติ (ทายาท โดยธรรมตามกฎหมาย มรดก)

ฎ.1366/2509 อ. เอาประกันชีวิตของตนเอง ระบุให้ ส.
เป็นผู้รับประกัน อ. ยากจนไม่มีเงินไม่ใช่ญาติของ ส. ส.
จัดการให้ อ. เอาประกันชีวิต โดย ส. เป็นผู้เสียเบี้ยประกัน
และเป็นผู้รับประกัน ศาลวินิจฉัยว่า ส. เป็นผู้เอา
ประกันชีวิต อ. โดยไม่มีส่วนได้เสีย ขัดต่อมาตรา 863 ส.
ย่อมไม่ได้ประโยชน์จากกรรมธรรม์นั้น

มาตรา 890

“จำนวนเงินอันพึงใช้นั้น” หมายถึง เงินที่ผู้รับประกันชีวิตจะจ่ายให้ตามสัญญา มิได้หมายถึงเงินเบี้ยประกันภัย ผู้รับประกันมีความผูกพันจ่ายตามสัญญา จะจ่ายตามจำนวนวินาศภัยอันแท้จริงตามป.พ.พ. มาตรา 877 หาได้ไม่ และไม่มี การจ่ายตามลำดับเหมือนประกันวินาศภัย

กรมธรรม์ประกันชีวิต

- กรมธรรม์ประกันชีวิตจะออกหลังจากได้ได้รับแบบฟอร์มคำขอประกันภัยแล้ว ประมาณ 1 เดือนโดยมีเงื่อนไขว่า ผู้เสนอขอประกันได้ชำระเบี้ยประกันชีวิตงวดแรกเป็นที่เรียบร้อยแล้ว
- เพื่อป้องกันมิให้เอาเปรียบผู้เอาประกันชีวิต มีการกำหนดในพ.ร.บ.ประกันชีวิต พ.ศ. 2535 “ กรมธรรม์ประกันภัยที่บริษัทออกให้แก่ผู้เอาประกันภัย ต้องเป็นไปตามแบบและข้อความที่นายทะเบียนให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้รวมทั้งเอกสารประกอบหรือแนบท้ายกรมธรรม์ประกันภัยนั้นด้วย และในกรณีที่บริษัทออกกรมธรรม์ต่างไปจากแบบหรือข้อความที่นายทะเบียนให้ความเห็นชอบ ผู้เอาประกันหรือผู้รับประโยชน์มีสิทธิที่จะเลือกให้บริษัทต้องรับผิดชอบในการชำระหนี้ตามกรมธรรม์ประกันภัย หรือตามข้อความที่บริษัทออกให้ หรือตามแบบหรือข้อความที่นายทะเบียนให้ความเห็นชอบก็ได้ หรือจะบอกเลิกสัญญาประกันชีวิตนั้นเสีย แล้วให้บริษัทคืนเบี้ยประกันทั้งสิ้นที่ได้ชำระไว้แล้วแก่บริษัทก็ได้”

• ฎ 1769/2521

สัญญาประกันอุบัติเหตุเดินทาง มีเงื่อนไขจ่ายเงินให้แก่ผู้เอาประกันภัยในกรณีถึงแก่ความตายรวมทั้งบาดเจ็บ ดังนี้ สัญญาในส่วนเกี่ยวกับการใช้เงินอันอาศัยความมรณะของผู้เอาประกันย่อมเป็นสัญญาประกันชีวิต ตามมาตรา 889 ผู้รับประกันภัยต้องจ่ายเต็มจำนวนอันจะพึงใช้ตามมาตรา 890 จะเกี่ยงให้บังคับเอาแก่ผู้รับประกันภัยรายแรกก่อนมิได้

มีปัญหาการตีความในกรมธรรม์ ว่าการตายหรือบาดเจ็บเข้าเงื่อนไข ให้บริษัทจ่ายเงินตามสัญญาหรือไม่

- กรมธรรม์ประกันชีวิตมีเงื่อนไขว่า “ถ้าผู้เอาประกันถึงแก่ความตายโดยอุบัติเหตุ บริษัทจะจ่ายเงินเป็นจำนวนสองเท่าของจำนวนที่เอาประกันในระหว่างอายุสัญญา” ผู้เอาประกันเป็นลมล้มลงศีรษะฟาดพื้นถึงแก่ความตาย ฎ 170/2524
- ผู้เอาประกันถูกรถทับตาย ฎ 1002/2505
- ผู้เอาประกันหกล้มขณะลงจากรถ เป็นเหตุให้มดลูกแตกปริ ฎ 225/2513

เป็นเรื่องบังเอิญปราศจากเจตนาและคาดหมายของผู้ตาย

การ โอน ประโยชน์ แห่ง สัญญา ประกัน ชีวิต

- มาตรา 891
- ประโยชน์ที่ควร ได้จากสัญญาประกันภัยนั้นผู้เอาประกันสามารถ โอน ต่อๆ ไปยังบุคคลอื่นได้ คือ
- ประกันวินาศภัย การ โอนกระทำ ได้โดยการ โอนวัตถุที่เอาประกันภัยให้ บุคคลภายนอก ตามมาตรา 875 แต่จะโอนโดยวิธีส่งมอบกรรมทรัพย์ไม่ได้ เพราะสิทธิของผู้เอาประกันก่อนเกิดวินาศภัยเป็นสิทธิเฉพาะตัวไม่ตกทอดเป็นมรดกและ โอนให้แก่อันไม่ได้

ประกันชีวิต

- ผู้เอาประกัน โอนกรมธรรม์ให้บุคคลภายนอกได้ วิธีการโอนย่อมทำตามแบบของการโอนสิทธิเรียกร้องตามมาตรา 306 คือต้องทำเป็นหนังสือ มิฉะนั้นไม่สมบูรณ์และต้องบอกกล่าวการโอนแก่ผู้รับประกันภัยเป็นหนังสือ หรือผู้รับประกันภัยยินยอมเป็นหนังสือ
- กรมธรรม์ประกันชีวิตชนิดให้ใช้เงินตามเขาสั่ง คืออะไร?
ให้ทำตามบทบัญญัติมาตรา 309 คือ ผู้โอนสลักหลังกรมธรรม์นั้นแล้วส่งมอบให้แก่ผู้รับโอน

ข้อจำกัดในการ โอนกรรมกรรมประกันชีวิต

- 1. ได้ส่งมอบกรรมกรรมนั้นให้แก่ผู้รับประโยชน์ไปแล้ว และ
- 2. ผู้รับประโยชน์ได้บอกกล่าวเป็นหนังสือ ไปยังผู้รับประกันภัยแล้วว่า ตนจะถือเอาประโยชน์แห่งสัญญานั้น
- ข้อสังเกต โอนเฉพาะสิทธิเรียกร้อง ส่วนหน้าที่ผู้เอาประกันจะต้องชำระ เบี้ยประกันไม่ได้โอนตามไปด้วย

การโอนประโยชน์ตามสัญญาต่างกับการเปลี่ยนตัวผู้รับประโยชน์

โอนประโยชน์

- โอนสิทธิเรียกร้อง
เช่น สิทธิที่จะได้รับเบี้ยประกันคืน
สิทธิได้รับค่าไถ่ถอนกรมธรรม์
หรือได้รับค่าเวนคืนกรมธรรม์
สิทธิได้รับประโยชน์ตามกรมธรรม์
- ผู้เอาประกันไม่มีสิทธิเรียกร้องใดๆอีก

เปลี่ยนตัวผู้รับประโยชน์

- เปลี่ยนแปลงตัวผู้ได้รับประโยชน์ตามสัญญา
- สิทธิของผู้เอาประกันภัยยังคงมีเหมือนเดิม

โอนประโยชน์

- วิธีการโอนตามมาตรา 306 และ
มาตรา 309

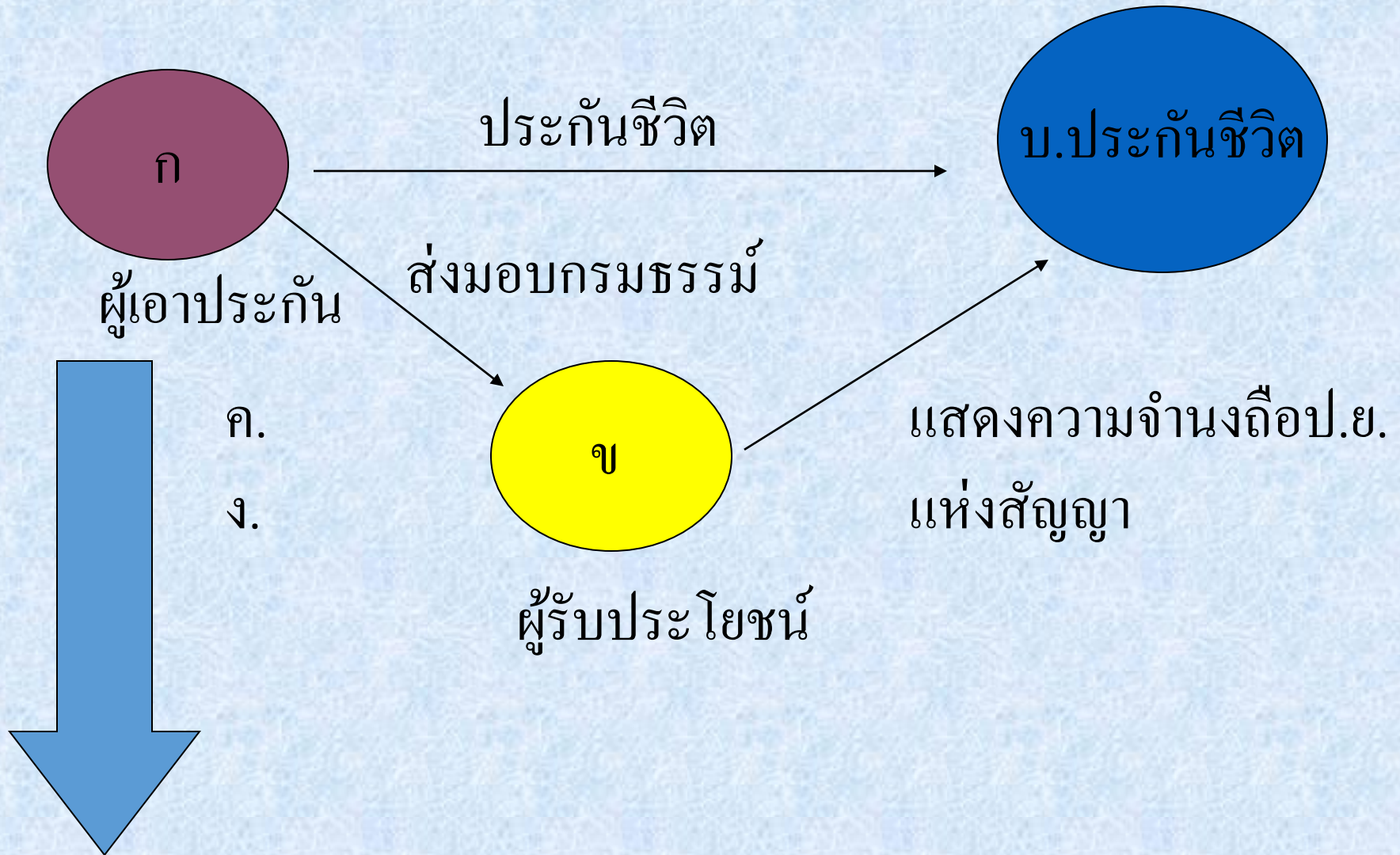

เปลี่ยนตัวผู้รับประโยชน์

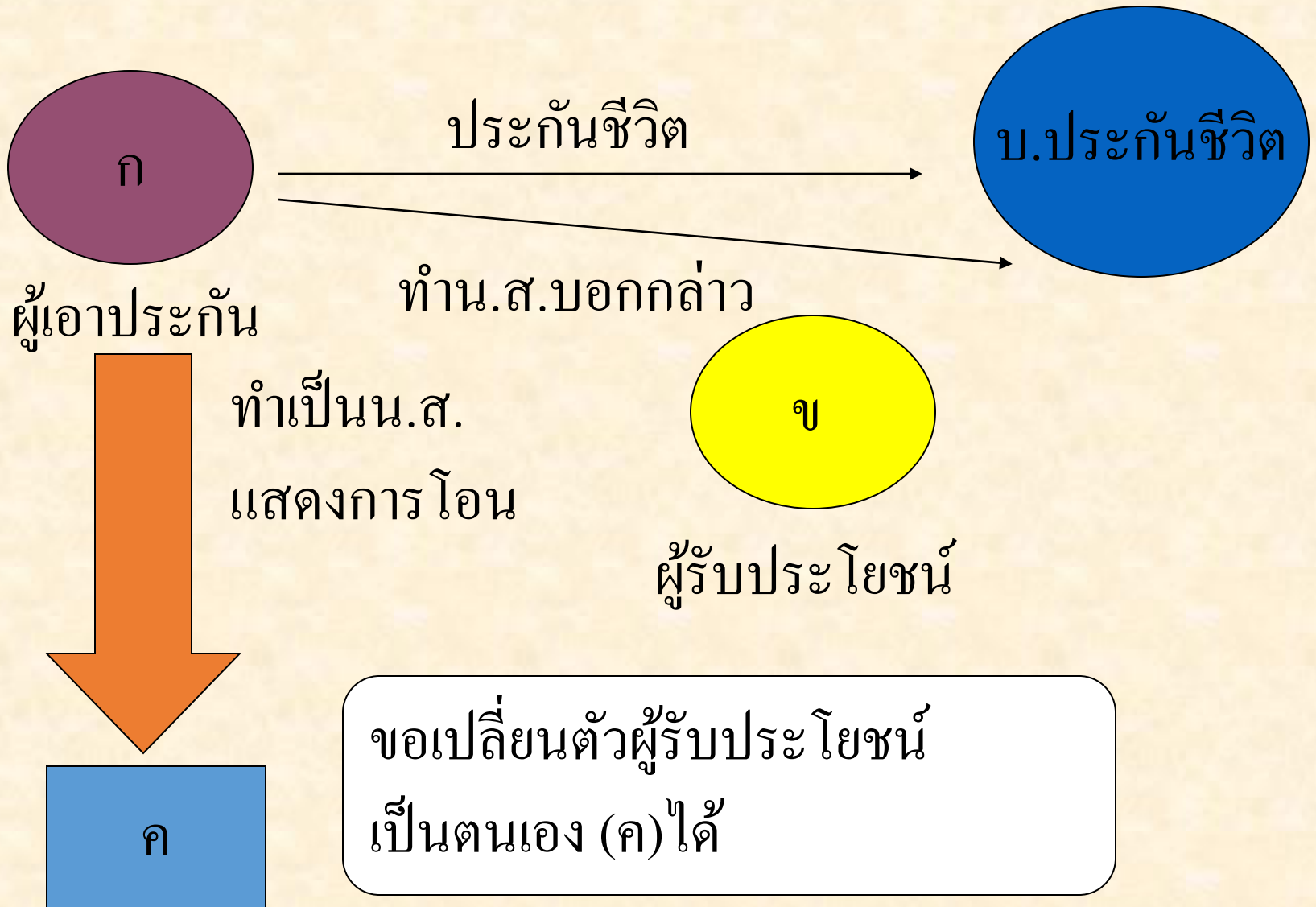
- เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา จนกว่า
ผู้รับประโยชน์จะแสดงเจตนาเข้า
ถือเอาประโยชน์ ตามมาตรา 374
แล้ว

เปลี่ยนตัวผู้รับประกัน

โอนประโยชน์

การบอกล้างสัญญาประกันชีวิตซึ่งเป็น โฉมียะ ตามมาตรา 865

- มาตรา 892 “ในกรณีบอกล้างสัญญาตามความมาตรา 865 ผู้รับประกันภัยต้องคืนค่าไถ่ถอนกรมธรรม์ประกันภัยให้แก่ผู้เอาประกันภัยหรือทายาทของผู้
นั้น”
1. กรณีบอกล้างสัญญา ผู้รับประกันภัยต้องคืนค่าไถ่ถอนกรมธรรม์ประกันภัยให้แก่ผู้เอาประกันภัยหรือทายาท ต่างจากประกันวินาศภัย ใช้หลักในการบอกล้างตามมาตรา 176 มาใช้บังคับ
 2. ผู้รับประกัน โยชน์ไม่มีสิทธิในเงินจำนวนนี้
 3. ในสัญญาประกันภัยจะมีตารางทำยกรมธรรม์

• ค่าไถ่ถอนกรรมกรรมประกันภัย

หมายถึง มูลค่าของกรรมกรรมขณะใดขณะหนึ่ง มูลค่าของกรรมกรรมจะเพิ่มขึ้นตามระยะเวลาและเบี้ยประกันที่ส่งไปแล้ว ใช้ในกรณีบอกล้างโมฆิยะกรรมตามมาตรา 892 และผู้ถูกเอาประกันชีวิตถูกผู้รับประโยชน์ฆ่าตายโดยเจตนา มาตรา 895

• ค่าเวนคืนกรรมกรรมประกันภัย

หมายถึง เมื่อผู้เอาประกันภัยได้ส่งเบี้ยประกันมาระยะหนึ่ง กรรมกรรมประกันภัยนั้นจะมีค่าหรือราคาเท่าใด ใช้ในกรณีมีการบอกเลิกสัญญาประกันชีวิตตามมาตรา 894

• กรรมกรรมใช้เงินสำเร็จ

หมายถึง กรรมกรรมประกันชีวิตที่ชำระเบี้ยประกันภัยครบถ้วนแล้ว ไม่ต้องชำระเบี้ยประกันภัยอีกต่อไป แต่กรรมกรรมคงให้ความคุ้มครองต่อไปตามเงื่อนไขที่ปรากฏในสัญญา เป็นกรรมกรรมที่ผู้รับประกันออกให้ใหม่ หลังจากผู้เอาประกันส่งเบี้ยประกันภัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี และมีการเลิกสัญญา

การแถลงอายุของผู้เอาประกันตลาดเคลื่อน

- **มาตรา 893**
- ผู้รับประกันภัยเรียกเบี้ยประกันในอัตราไม่เท่ากันตามอายุ
 1. การแถลงอายุตลาดเคลื่อนไม่ถึงกับทำให้สัญญาเป็นโมฆียะ ให้ลดจำนวนเงินอันพึงใช้ตามส่วน
 2. แถลงเท็จเรื่องอายุโดยกลฉ้อฉล มาตรา 865
 3. ถ้าอายุจริงของผู้เอาประกันภัยอยู่นอกจำกัดอัตราการค้าปกติ สัญญาประกันชีวิตตกเป็นโมฆียะ แม้แถลงอายุผิดโดยสุจริต
 4. ผู้รับประกันภัยต้องคืนเบี้ยประกัน ตามมาตรา 176

ตัวอย่างที่ 1 แสดงอายุน้อยกว่าความเป็นจริง

- นายเจ อายุจริง 36 ปี ซึ่งต้องเสียเบี้ยประกันปีละ 4,000 บาท ต่อทุนประกัน 100,000 บาท แต่ได้แจ้งขณะทำประกันว่าอายุ 32 ปีซึ่งต้องเสียเบี้ยประกันปีละ 3,600 บาท ต่อทุนประกัน 100,000 บาท อีก 2 ปีต่อมานายเจตาย บริษัทประกันชีวิตจะจ่ายทุนประกันลดลง

ทุนประกันที่จะได้รับ

• อายุจริง 36 ปี เสียเบี้ย 4,000 ต่อทุนประกัน 100,000 บาท

อายุที่แจ้ง 32 ปี เสียเบี้ย 3,600 ต่อทุนประกัน

$$\frac{100,000 \times 3,600}{4,000} = 90,000 \text{ บาท}$$

ตัวอย่างที่ 2 แผลงอายุเกินความจริง

- นายเอ อายุจริง 25 ปี ต้องเสียเบี้ยประกันรายปี 4,200 บาท ต่อกันประกัน 100,000 บาท แต่นายเอแจ้งอายุขณะประกันไว้ 32 ปี ซึ่งจะต้องชำระเบี้ยประกัน 4,800 บาท เบี้ยประกันส่วนที่ชำระเกินเมื่อนายเอร้องขอคืนและบริษัทตรวจสอบแล้วเป็นความจริงก็จะคืนให้โดยไม่มีดอกเบี้ย
- $4,800 - 4,200 = 600$ บาท

ตัวอย่างที่ 3 แสดงอายุเกินอัตราการค้าปกติ

- นายเค อายุจริง 62 ปี แต่แจ้งว่าอายุเพียง 59 ปี ต่อมา 2 ปี นายเค ตาย บริษัทสืบทราบว่ายอายุจริง 62 ปีซึ่งอยู่นอกพิสัยการค้าปกติ สัญญาประกันชีวิตตกเป็นโมฆียะ บอกล้างได้ เช่นเดียวกับการล้างโมฆียกรรมทั่วไป คือภายใน 10 ปี

การบอกเลิกสัญญาประกันชีวิต

- มาตรา 894
- สิทธิของผู้เอาประกันในการบอกเลิก โดยงดไม่ส่งเบี้ยประกันต่อไป
- งดไม่ส่งเบี้ยประกันถือเป็นการแสดงเจตนาบอกเลิก
- ผลการบอกเลิก
 - หากส่งเบี้ยยังไม่ครบ 3 ปี ผู้เอาประกันไม่มีสิทธิเรียกร้องใดๆต่อผู้รับประกัน
 - หากส่งครบ 3 ปี ผู้เอาประกันมีสิทธิได้รับเงินค่าเวนคืนกรมธรรม์ประกันภัย หรือกรมธรรม์ใช้เงินสำเร็จจากผู้รับประกันภัย

แยกให้ค้ำระหว่างการบอกเลิกสัญญาและการบอกล้างของผู้เอาประกันภัย เพราะผลแตกต่างกัน

ฎ 1531/2522 มีระเบียบว่าการรับประกันชีวิตต้องให้แพทย์ตรวจสุขภาพด้วย ตัวแทนบริษัทประกัน จำเลยที่ 2 ได้หลอกลวงโจทก์ผู้เอาประกันชีวิตว่าไม่ต้องตรวจสุขภาพ แล้วจัดให้บุคคลอื่นไปตรวจสุขภาพแทน ทำให้จำเลยที่ 1 บริษัทรับประกันชีวิตเชื่อว่าโจทก์มีสุขภาพดี และรับประกันถือว่าสัญญาประกันชีวิตได้มาเพราะกลฉ้อฉลเป็น โฆษิมะ เมื่อโจทก์บอกล้างแล้วเป็น โฆษิมะตั้งแต่แรก โจทก์และจำเลยต้องกลับคืนฐานะเดิม จำเลยทั้งสองต้องรับผิดชอบประกันพร้อมดอกเบี้ยให้โจทก์

หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้รับประกันชีวิต

- 1 ต้องส่งมอบกรมธรรม์ประกันชีวิตแก่ผู้เอาประกัน (ม. 867)
- 2 เมื่อบอกกล่าวสัญญาต้องคืนค่าไถ่ถอนกรมธรรม์ ม. 892 หรือ 895 หรือต้องคืนเบี้ยประกันตาม ม. 893 หรือต้องจ่ายเงินค่าเวนคืนกรมธรรม์ประกันภัย หรือส่งมอบกรมธรรม์ใช้เงินสำเร็จตาม ม. 894
- 3 ต้องใช้เงินตามสัญญา ม. 889, 895

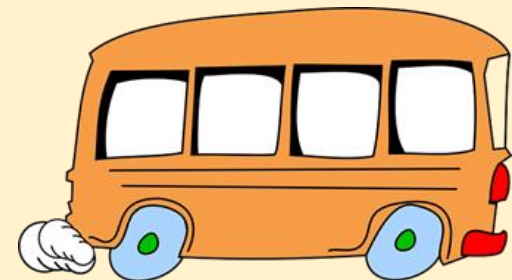

ต้องใช้เงินตามสัญญาตามเงื่อนไขแห่งกรมธรรม์ประกันภัย

- ผู้เอาประกันชีวิตออกเช็คลงวันที่ล่วงหน้าชำระเบี้ยประกันภัยช้ากว่ากำหนด ซึ่งตามเงื่อนไขในกรมธรรม์สัญญาสิ้นอายุ การต่ออายุต้องพิสูจน์สุขภาพและเสียดอกเบี้ยร้อยละ 8 ต่อปี ในจำนวนค้างชำระ แต่ผู้รับประกันภัยได้ยอมรับเช็คนั้นโดยไม่ทักท้วง ผู้เอาประกันตายก่อนถึงวันในเช็ค

ถาม ผู้รับประกันต้องจ่ายเงินให้แก่ผู้รับประกันประโยชน์หรือไม่

ตอบ ฎ 806/2518

- ผู้เอาประกันชีวิตได้ชำระเบี้ยประกันภัยแก่ตัวแทนของผู้รับประกันชีวิตในกำหนดระยะเวลาที่ผู้รับประกันชีวิตผ่อนเวลาให้ ปรากฏว่าผู้แทนไม่นำเงินมามอบให้ตามระเบียบของบริษัท ผู้เอาประกันตาย บริษัทอ้างว่าสัญญาขาดอายุเพราะผู้เอาประกันไม่ส่งเบี้ยประกันตามกำหนดได้หรือไม่

- **ฎ 1806/2500**

Afghanistan
Terrorist
School

HUMAN
BOMB
CLASS

Pay attention,
because I'm only
going to do this
once, ok?

ข้อยกเว้นกรณีไม่ใช้เงิน ม.895

1. ผู้ที่เอาประกันชีวิตตน หรือ ผู้ที่ถูกบุคคลอื่นเอาประกัน ทำ
อัฏวินิบาตกรรมภายใน 1 ปี นับแต่ทำสัญญา

- ฆ่าตัวตายโดยสมัครใจ

- ไม่คำนึงเจตนาภายในของผู้กระทำว่า

มีเจตนาให้ทายาทได้รับเงินตามสัญญาหรือไม่

- ภายใน 1 ปี โดยอาศัยความตายเป็นเงื่อนไขยกเว้น

ความรับผิดชอบ

ผู้เอาประกันลงมือฆ่าตัวตายโดยการกินยาพิษ สะสมใน
ร่างกายทุกวันภายใน 1 ปี นับจากวันทำสัญญา แต่การตายเกิด
ภายหลัง 1 ปี ทายาทมีสิทธิได้รับเงินหรือไม่ ?

กรณีประมาทเดินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้เอาประกันภัยไม่อาจนำมาใช้ในสัญญาประกันชีวิต

• ฎ 667,668/2516

แม้ผู้ตายจะเอาปืนพกมาชู่จะยิงตัวตาย แต่ปืนลั่น โดยไม่ได้ตั้งใจ ถึงเป็นประมาทเดินเล่ออย่างร้ายแรง ผู้รับประกันก็ไม่ต้องรับผิดชอบ

2. ถูกผู้รับประโยชน์ฆ่าตายโดยเจตนา

*** สำหรับถูกผู้รับประโยชน์ฆ่าไม่มีกำหนดระยะเวลา

- เจตนา ปอ. ม.288 ,289
- ฆ่าคนโดยไม่เจตนา ม. 290
- ทำให้คนตายโดยประมาท ม.291
- ชุลมุนต่อสู้อันตราย ม. 294

ผู้รับประกันยังรับผิดชอบอยู่

Q. มีเจตนาทำร้ายจนเป็นเหตุให้ผู้ถูกทำร้ายตาย ผู้รับประกันหลุด
พ้นความรับผิดชอบหรือไม่

- ผู้รับประโยชน์ไม่มีสิทธิรับเงินใดๆ ผู้รับประกันใช้เงินค่า

ไถ่ถอนกรมธรรม์ให้แก่ผู้เอาประกันและทายาท

- กรณีทายาทเป็นผู้รับประโยชน์และมีเจตนาฆ่าผู้เอา

ประกันแล้ว อาจจะถูกกำจัดมิให้รับมรดก ตาม ม. 1606(1)

หมดสิทธิจะได้รับค่าไถ่ถอนกรมธรรม์ด้วย

การเรียกค่าสินไหมทดแทนกรณีมรณภัยเกิดขึ้นเพราะความผิดของบุคคลภายนอก

• มาตรา 896

- ทายาทของผู้เอาประกันชีวิตมีสิทธิเรียกได้ 2 ทางคือ จากผู้ทำละเมิดและผู้รับประกันภัย
- ผู้รับประกันเมื่อใช้เงินแก่ทายาทหรือผู้รับประโยชน์แล้วไม่มีสิทธิรับช่วงสิทธิไปไต่เบียดจากผู้ทำละเมิด
- ทายาทจะเรียกร้องผู้รับประกันภัยก่อนหรือหลังก็ได้

ผู้ทำละเมิดจะอ้างว่าทนายไม่มีความเสียหายเพราะได้มีการทดแทน โดยการใช้เงินจากผู้รับประกันชีวิตแล้วไม่ได้

• ฎ 2361/2515 (ประชุมใหญ่) แม้สามีและบุตรผู้เยาว์ของผู้ตายจะได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทประกันภัยแล้ว ก็หาเป็นการตัดสิทธิที่จะเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนที่ยังขาดอยู่จากผู้ทำละเมิดไม่

ญาติทางสายชล หลวงแสง (รูปเล็ก) พนักงาน ชสมก. เขื่อน
เขื่อนห้วยทรายที่ถูกนายกัณฑ์พิทักษ์ ปิฉฉิมสวัสดิ์ ขับรถชนเสียชีวิตเมื่อคืนวันที่ 4ก.ค. ต่างพากันปล่อยโฮร้องไห้ด้วยความ
อาลัยขณะไปรับศพที่รพ.จุฬาฯ.

สัญญาประกันชีวิตที่ผู้เอาประกันมิได้เจาะจงตัวผู้รับประโยชน์ไว้

• มาตรา 897 วรรคแรก

- สัญญาประกันชีวิตที่ไม่ระบุตัวผู้รับประโยชน์ หมายความว่า ผู้เอาประกันชีวิตเป็นผู้รับประโยชน์ตามสัญญา หากผู้เอาประกันตาย ทายาท ย่อมเป็นผู้รับเงินในฐานะผู้รับมรดก หรือกองมรดก
- และหากผู้เอาประกันมีเจ้าหนี้ยู่ขณะตาย เจ้าหนี้นี้มีสิทธิเรียกร้องชำระหนี้ จากกองมรดกได้
- กรณีเอาประกันชีวิตผู้อื่นไม่อยู่ในบังคับมาตรานี้

สัญญาประกันชีวิตที่ผู้เอาประกัน ได้เจาะจงตัวผู้รับประโยชน์ไว้

- มาตรา 897 วรรคสอง
- กฎหมายมุ่งผู้รับประโยชน์ที่เป็นทายาทเท่านั้น
- ผลคือ เฉพาะเบี้ยประกันซึ่งผู้เอาประกันส่งเท่านั้นตกเข้ากองมรดกของผู้เอาประกัน กล่าวคือ ผู้รับประโยชน์มีสิทธิได้รับเงินใช้เต็มจำนวนจากผู้รับประกัน แต่ต้องกันส่วนเบี้ยประกันที่ผู้เอาประกันส่งใช้คืนเข้ากองมรดก

สัญญาประกันชีวิตที่กำหนดให้เจ้าหนี้คนใดคนหนึ่งของผู้เอาประกันเป็นผู้รับประโยชน์

- มาตรา 1742
- กรณีเอาประกันชีวิตตนเองมิใช่เอาประกันชีวิตผู้อื่น
- เจ้าหนี้ซึ่งเป็นผู้รับประโยชน์ หมายถึงเจ้าหนี้ของผู้เอาประกัน
- ตัวอย่างเช่น ก. เอาประกันชีวิตตนเอง โดยระบุให้ ข. เจ้าหนี้คนหนึ่งเป็นผู้รับประโยชน์ เมื่อ ก. ตายลง ข. มีสิทธิได้รับเงินทั้งหมดจากผู้รับประกันภัย แต่หากเจ้าหนี้คนอื่นพิสูจน์ได้ตามหลักเกณฑ์ 2 ข้อ ข. ต้องส่งเบี้ยประกันคืนเข้ากองมรดก ก. เพื่อให้เจ้าหนี้คนอื่นได้เฉลี่ยใช้หนี้จากเงินเบี้ยประกัน

ผู้เอาประกันกับผู้รับประกันต้องเป็นเจ้าหนี้ลูกหนี้กัน

- ตัวอย่างเช่น ก. นายจ้างเอาประกันชีวิต ข. ลูกจ้าง โดยระบุให้ ค. น้องชายของตนซึ่งเป็นเจ้าหนี้ของ ข. เป็นผู้รับประกัน ต่อมา ข.ตาย ดังนี้ ค. มีสิทธิรับเงินทั้งหมดจากผู้รับประกันภัย เจ้าหนี้คนอื่นของ ก. ไม่มีสิทธิเรียกให้ ค. ส่งเบี้ยประกันภัยคืน ก. กับ ค. มิใช่เจ้าหนี้ลูกหนี้กันจึงไม่เข้าเงื่อนไขตามมาตรา 1742 ในขณะเดียวกัน เจ้าหนี้คนอื่นของ ข. ก็ไม่มีสิทธิเรียกให้ ค. ส่งเบี้ยประกันคืนเข้ากองมรดกของ ข. เพราะเป็นเรื่อง ก. ผู้เอาประกันตั้งบุคคลอื่นเป็นผู้รับประกัน

สรุปรามาตรา 1742

- ผู้เอาประกันกับผู้รับประกันประโยชน์ต้องเป็นเจ้าหนี้ลูกหนี้กัน
- ผู้เอาประกันทำสัญญาประกันชีวิตตนเอง
- ผู้เอาประกันมีเจ้าหนี้หลายคน
- ผู้เอาประกันชีวิตตายลงตามเงื่อนไขสัญญา เจ้าหนี้ผู้รับประกันต้องส่งเบี้ยประกันที่ผู้ตายชำระเข้ากองมรดก เมื่อเจ้าหนี้อื่นพิสูจน์เข้าหลักเกณฑ์สองข้อ

